

Regeneratív mezőgazdaság: Az egészséges talaj a legjobb megoldás a szén tárolására

2022. április 5.

A mezőgazdaság a globális erdőirtás és a földterületek átformálásának elsődleges oka. Az élelmezési rendszerek továbbá az üvegházhatású gázok globális kibocsátásának több mint egyharmadáért felelősek, ezért a mezőgazdaság egyike azon szektoroknak, amelyek a legjelentősebben hozzájárulnak a klímaváltozáshoz. Az Európai Nemzeti Tudományos Akadémiák testületének legújabb jelentése azt bizonyítja, hogy a regeneratív mezőgazdaságra való átállás ígéretes módja lehet az éghajlati kockázatok csökkentésének, miközben a világ növekvő népességét élelmiszerrel látja el, és növeli a biodiverzitást.

„A mezőgazdaság átalakítása a bolygó legnagyobb kiaknázatlan kincse a klímaválság kezelésében. A mai, szokványos nagyüzemi mezőgazdaság rendkívül negatív hatással van a talajra. A talajerózió, a növény- és állatvilág és ezáltal a talajban lévő tápanyagok elvesztése jelentős kockázati tényezővé vált Európában” – magyarázza Thomas Elmqvist professzor, az EASAC regeneratív mezőgazdaságban rejlő lehetőségekről szóló első tudományos elemzésének egyik vezető szerzője. A jelentés kimutatta, hogy a biológiai sokféleség helyreállítása a talajokban, elsősorban a füves területeken, jelentősen növelheti a szénmegkötő és -tároló képességüket.

„Azt az ágot fűrészeljük, amin éppen ülünk”

A mezőgazdaság, amely a globális szén-dioxid-kibocsátás egyharmadáért felelős, rendkívül érzékeny az éghajlatváltozás hatásaira, például a hőmérséklet- és csapadékingadozásra. Egyre több gazdálkodó – különösen a világ élelmiszer-termelésének mintegy harmadát előállító kistermelők – küzd a termelés és az állattenyésztés visszaesésével, miközben megpróbál alkalmazkodni az éghajlatváltozás okozta egyre rendszertelenebb időjárási viszonyokhoz. „Szó szerint lefűrészeljük az ágot, amin ülünk” – mondja Valkó Orsolya, a magyarországi Ökológiai és Botanikai Intézet munkatársa.

Fenn kell tartani az élelmiszer-termelés mértékét

„Úgy tűnik, az emberek azt hiszik, hogy a regeneratív mezőgazdaságot csak kis léptékben lehet alkalmazni, és a jelenlegi ipari gazdálkodási gyakorlatok bárminemű megváltoztatása ellehetetlenítené a világ növekvő népességének élelemmel való folytonos ellátását – fűzi hozzá Thomas Elmqvist professzor. – De épp az ellenkezője igaz: körülbelül egy évtizedünk maradt egy átfogó átalakítás végrehajtására. A célok eléréséhez az ipari mértékben gazdálkodókat is be kell vonnunk a folyamatba, és tájképi szemléletet kell alkalmaznunk. Végző soron csak úgy tudjuk fenntartani az élelmiszer-termelés mértékét, hogy a mezőgazdasági termelés mennyiségének hangsúlyozása helyett elmozdulunk a mezőgazdasági termékek minőségének és tápértékének növelése felé.”

Nem áll ellentmondásban a modern növény- és állattenyésztési technológiákkal

Az EASAC eredményei azt mutatják, hogy a regeneratív mezőgazdaság számos elemzett gyakorlata szinergiát eredményezett a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás, valamint a biodiverzitás növelése között, miközben hosszú távon nem járt jelentős negatív hatással az élelmiszer-termelésre. A tudósok hangsúlyozzák, hogy a regeneratív mezőgazdaság nem áll ellentmondásban a modern növény- és állattenyésztési technológiákkal, a talajműveléssel, az ásványi műtrágya vagy a növényvédő szerek használatával, hanem ehelyett korlátozott és célzottabb felhasználásukra törekszik. A kémiai növényvédő szerek használata például csökkenthető biológiai alternatívák alkalmazásával, a kórokozóknak ellenálló, génmanipulált növények telepítésével vagy akár ragadozók bevetésével.

A bolygó leghatásosabb szén-dioxid-leválasztója és -tárolója

A regeneratív mezőgazdaság nagy mennyiségű CO₂-t képes kivonni a légkörből és visszatartani a talajban. „Szó szerint a bolygó legnagyobb és leghatásosabb szén-dioxid-leválasztóján és -tárolóján állunk – mondja Valkó Orsolya. – Számos terepvizsgálat bizonyította, milyen magas a talaj tárolási képessége. Ha nemcsak a biodiverzitás megőrzése és az élelmiszer-termelés bővítése a célunk, hanem egyúttal a klímaváltozással is felvesszük a harcot, akkor a regeneratív mezőgazdaságnál nincs jobb alternatíva!”

Az EU biodiverzitási és a „Termőföldtől az asztalig” stratégiáinak nem kielégítő végrehajtása

Az EASAC ajánlása, hogy az új közös agrárpolitika végrehajtása során a tagállamok a regeneratív mezőgazdaságot helyezték előtérbe. Ez magában foglalja a növénykultúrákon belüli és az azok közötti nagyobb diverzifikációt, az állandó és évelő növények bevezetését, az agrárerdészet és a vetésközi növénytermesztés kiterjesztését, a zöld növénytakaró fenntartását minden évszakban az összes mezőgazdasági területen, valamint a talajművelés csökkentését.

Az EU-nak és a nemzeti kormányoknak erősíteniük kell eszközeiket

A jelentés üdvözli az Európai Unió biodiverzitási és a „Termőföldtől az asztalig” stratégiáit mint a helyes irányba tett lépéseket, de hangsúlyozza, hogy a kormányok eddig keveset tettek e célok megvalósítása érdekében. „Erős politikára és erős gazdasági eszközökre van szükségünk – mondja Elmqvist. – A gazdaságok méretének fókuszba helyezése nem a megfelelő stratégia. A pénzügyi rendszereknek a közösségek és a tájakat összehangoltan kezelő társult mezőgazdasági termelők számára is előnyösnek kell lenniük.”

Teljes jelentés: <https://easac.eu/publications/details/regenerative-agriculture-in-europe/>

Kapcsolat:

Thomas Elmqvist
Stockholm Resilience Centre
Thomas.elmqvist@su.se
+46705264806

Valkó Orsolya, az MTA doktora
kutatócsoport-vezető

Általános információ
Sabine Froning
EASAC kommunikációs tanácsadó

Lendület Vegetáció és Magbank
Dinamikai Kutatócsoport
Ökológiai Kutatóközpont
Ökológiai és Botanikai Intézet

+49 152087270000
sabine@communicationworks.eu

valko.orsolya@ecolres.hu

Az Európai Akadémiák Tudományos Tanácsadó Testületéről (EASAC)

Az EASAC-ot az EU-tagállamok, Norvégia, Svájc és az Egyesült Királyság nemzeti tudományos akadémiái hozták létre, hogy együttműködésük során tanácsokkal lássák el az európai politikai döntéshozókat. Az EASAC teret biztosít ahhoz, hogy az európai tudomány egységes hangját meghallják. Az akadémiák együttműködése az EASAC-on keresztül zajlik, így független, szakértői, tényeken alapuló tanácsadást nyújthatnak az európai intézmények politikáját alakító és befolyásoló személyeknek az európai szakpolitikák tudományos vonatkozásait illetően. www.easac.eu